

Balogh István

Ők ketten

(Részletek egy készülő kisregényből)

Sinyel

Nyikolaj kissé kaptatosan érkezett barátjával egy kétes hírű vendéglőbe. Az utcán átfújta őket a szél, megre és italtra vágytak mindketten. A vendéglőben barátja italt rendelt a pincértől, Nyikolaj meg csavargatta fejét, maga sem tudta, mire kíváncsi.

- Uram – állt meg előtte egy tagbaszakadt férfi –, eladnám a köpönyegem.
- Sinyel? – kérdezte Nyikolaj.
- Maga kozák? – képedt el az óriás.
- Ha akarom, az vagyok!
- De a köpönyeget megvenné?
- Olcsón adod?
- Kártyaadósság miatt...

Nyikolaj kinyújtotta jobb kezét, megfogta a köpönyeget. Morzsolgatta anyagát ujjai között. Tátani kezdte száját, talán mondani akart valamit, de csak csuklott, hatalmasat, és bólogatni kezdett, aztán leült a vendéglő padlójára. Az eladó Nyikolaj jobb karjára fektette a ruhadarabot, megragadta a csuklással bajlódó alak mindkét kezét, húzni kezdte maga felé, s nagy nehezen talpra is állította. Nyikolaj imbolygott kissé a szék mellett, az eladó azonban megragadta a köpönyeget, meglibbentette. Nagyon büszkén nézegette, és két kézzel tartva, roppant ügyesen Nyikolaj vállára dobta. Aztán megrángatta hátul, felülről lefelé lapogatta tenyerével, és kissé kinyitva, szépen ráncba szedte a köpönyeget.

A pincér kihozta a megrendelt italt, lassan rakta a terítőre a poharakat, fölbonította a vodkás üveget, s a köpönyegforgatást kezdte bámulni. Az asztalnál ülő cimbora, alighanem valami katonatiszt civilben, töltött, lenyelte a nedűt, s ekkor vette észre, csalárd üzlet zajlik pajtása rovására.

BALOGH ISTVÁN (1946) költő, író, újságíró. Legutóbbi könyve: *Mesebor* (2024).

- Vidd a cókmókod, ember!
- De ez vadonatúj köpönyeg, nagyságos uram!
- Sinyel! - böffentette Nyikolaj.
- Megér vagy száz rubelt.
- Tízet se! - kiáltott a katonatiszt.
- Ötvenért odaadom...
- Tágulj az asztaltól! - vette komolyra a cimbora.
- Én fázom, ha kimegyek - nyögte Nyikolaj.
- Kint hideg van, én is fázom - válaszolt a cimbora.
- De én elhagytam valahol a köpenyemet - nyögte Nyikolaj.
- Negyven rubelért nem fog fájni, nagyságos uram! - kínálta a köpönyeget

az eladó.

- Kapsz tizenkettőt! - kiáltott az ivócimbora.
- Harmincat!

Nyikolaj a zsebében kotorászott. Előbb egyikben, aztán a másikban. A zakó után a nadrágzsebeket vizsgálta.

- Tizennégy rubel, hat kopejka - borította Nyikolaj gazdagságát az asztalra.
- Húsz!
- Nincs több.

A tagbaszakadt ember a szék karjára dobta a köpönyeget, fölmarkolta a pénzt, és sietve távozott. Odakint elé állt egy sötét alak.

- Tíz rubel.
- Csak? Megért vagy százat.
- Mi bajod van? Ha naponta keresnél öt rubelt, a fejed se fájna!

A kiléptető reá várakozó társa kezébe nyomott öt rubelt.

- Én meg legalább húszról álmodoztam - mondta a fagyot taposó.
- Ki adna negyven rubelt egy ócska köpönyegért?
- Sinyel volt.
- Te kozák vagy?

- Nem. De a kozákoknál a sinyel, mert katonaköpönyeg, száz rubelnél kezdődik. Ez megért annyit.

- Tízet adtak érte.

- Tízet? - szúrta foga közt a másik. - Annyiért szúrtam le azt a szerencsétlent, aki kilépett a szabóműhely ajtaján. Mintha megnyúztuk volna a hullát! Levetköztettük. Elvettük a köpönyegét. Talán hónapokig gyűjtött rá. Lehet, most lett kész abban a szabóműhelyben, ahonnan kijött. Talán ma este vette magára először. Nem figyelhettem mindenre ebben a sötétben! De te, társam, ne nézz engem hülyének!

A fenyegető kezében kés villant, s az eladó hangtalanul összerogyott. Árnyékba vonszolta társát a késelő, és akkurátusan átkutatta. Minden zsebet megvizsgált. A varrásokat is.

- Kilenc rubel, hat kopek. Rohadék. Dögkeselyű. Öt rubelt adtál. Összesen tizennégy rubel, hat kopek. Haragszol rám, uram isten? Vaszilij Blazsennij

székesegyházában gyertyát gyújtok tiszteletedre meg engesztelésedre, és buzgón kérem majd Szárovi Szerafim atyuskánkat, aki már biztosan ott ül a trónusod jobb oldalán, könyörögjön érettünk, bűnösökért!

A földön fekvő felnyögött.

- Legjobb, ha átvágom a torkodat!

Szakszerű metszés után hörgött még vagy kettőt az áldozat. A gyilkos kését tisztogatta.

- Csúnya hulla lettél, barátom, de erről is magad tehetsz!

Ajándék

Nyikolaj keserű éjszaka után arra ébredt, dörömbölnek ajtaján. Indult volna, de megbillent, térdre esett, szerencséjére elérte reszkető keze a serbli fülét, abba zúdult testéből-lelkéből az epe, nem a piszkos szőnyegre. Keservesen ordított és nyögött az éjjeliedény fölött. Kínlódása idején nem zörgették ajtaját, ám amint csönd lopózott volna a szobáckába, megdördült az ajtó. Valami erős láb kezdte meg a lövegostromot.

- Várj egy kicsit, te ördög! - súrolt ki torkán hősünknek a védekezés. Valami rongyot markolt fel a félhomályban, szennyes inge volt, törülgetni kezdte arcát, s az ajtóhoz tántorgott.

- Mi van veled? - lépett be röhögve az érkező.

- Alighanem berúgtam egy kissé az este.

- Egy kissé.

A vendég ugyan civilben érkezett, de léptei igencsak katonásan zengtek. Erőteljesen megindult az ablak felé, kifirhangoljon, bele is rúgott az ágy előtt a félhomállyal elmaszkírozott serblibe, ezer darabra robbant a porcelánedény, kegyetlen tartalma szétröccsent a szutykos szőnyegen.

- Mi volt ez? - kiáltott ijedten a vendég.

- A bili volt, Szásenyka.

- Egye meg a fene!

- Megette.

- Hát ezt meg.

A Szásenykának nevezett vendég csak elvonta az ablakról a sötétítőt, világos tört a szobára, teljes mivoltában láthatóvá lett Nyikolaj morcos-kócos kandúrképe. Társa nevetni kezdett. Kacagása összekeveredett a szurtos pókhálókka.

- Miért jöttél, Szásenyka?

- Este megbeszéltük, hogy jövök. Jöttem.

- Minek?

- Az ötletem miatt.

- Milyen ötlet?

- A revizoros.

Nyikolaj erőltette agyát, de az irtóztató ürességet, amely befészkelte két füle közé magát, nem volt képes emlékfoszlányokkal benépesíteni.

- Menjünk innen a fenébe! – kiáltott Szása.
- Menjünk?
- De gyorsan! Irtózatosan bűzlik ez a borzlyuk.
- Ha elmegyünk is bűdös marad.
- Ne törődj most ezzel!

Nyikolajt nagy nehezen fölöltöztette társa, indultak volna éppen, köpönyegéért nyúlt a házigazda, amikor görcs állt kinyújtott karjába.

- Kié ez a sinyel?
- A tied.
- Az enyém?
- Bizony. Az este vetted meg egy vendéglőben tíz rubelért.
- Tíz rubel? Tizennégy volt!
- Meg hat kopejka! – súgta új gazdájának a köpönyeg.
- Akkor nekem semmi pénzem nincs! – botorkált a ruhadarab felé Nyikolaj

hangja.

- Vendégem leszel!
- Én ugyan nem veszem magamra más sinyelét! Soha nem viseltem más levetett ruháját!

- Az enyémet viselnéd?
- A tiédet, Szásenyka, igen! – nézett szerelmes szemmel társa felé Nyikolaj.
- Minden levetett ruhádat boldogan magamra venném! És viselném is az idők végezetéig!

Szása fogásra akasztotta köpönyegét, a vendéglőből vásároltat meg magára vette.

- Nézd csak, Kolja, micsoda köpönyegem van!
- Jól áll rajtad.
- Jól áll? Rám öntötték! – illegette magát Szása. – Tegnap hozták el a szabótól.

- Pompás munka – bólintott Nyikolaj.
- Neked adom, testvér – vont a magáról Szása a köpönyegét. – Ajándék. Elfogadod?

- El.
- Járj boldogan ezután a világban!
- Úgy lesz, Szásenykám.

Indultak volna éppen, de megzörgették az ajtót. Egy pincér lépett be, karján Nyikolaj elhagyott köpönyegével.

- A sinyelem! – kiáltotta boldogan Nyikolaj.

Szása elvette a legénytől a fölöltöt, fogásra akasztotta, zsebébe nyúlt s néhány pénzdarabot nyomott a kinyújtott marokba. A pincér homloka szinte megérintette a piszkos szőnyeget. Indult volna.

- Várj csak, te, legény!
- Nagyságos uram...
- Föltakaríttatnád ezt a szobát?
- Lehetne.
- Két rubel. Aztán estére ragyogjon itt minden!
- Úgy lesz, nagyságos uram!
- Egy bilit is szerezzél!
- Szerzek egy bilit is, nagyságos uram!

Szása tuszkolta volna már kifelé Nyikolajt, de a házigazda megkötötte magát.

- Az én sinyelemet akarom!
 - Miért? Nem jó az ajándékom?
 - Jaj, dehogynem, Szásenyka! De majd akkor kerítem a vállamra, ha nem leszel velem. Akkor csak a tiédet viselem. Most itt vagy, a régi köpönyeg kell, az enyém, így a jó.
 - Nem értelek...
 - Nem baj, Szásenyka, nem baj. Fontos, hogy én értem.
 - Akkor jó.
- Végre kiléptek a küszöbön.
- Induljunk hát! - fogta karon Szása Nyikolajt.
 - Induljunk, Szásenyka!

A férfi ajka

Szása elcipelte Nyikolajt egy első osztályú vendéglőbe. Ízletes ételek és gyönyörű italok pompáztak az asztalok hó abroszain, ám Szása nem telepedett le e fényes teremben.

- A hátsó traktus izgalmasabb - karolt bele társába, és vonszolta a fehér asztalok között húzódozó széles utcában. A székeken vacsorázó hölgyek és urak ültek díszes ruhákban.

Nyikolaj apróbb léptekkel haladt, mint társa, a katonatiszt, aki megszokta a kirukkolás eseményeit.

A hátsó traktusban sejtelmes félhomály lebegett a plafontól a padlóig, csak a csöpp színpad proscéniumából vetült a táncosnőkre vörös arany fényár. A táncosnők keleti zenére ragasztották hasukat gerincoszlopukhoz, csípejük ringott, mint árva bárka a Volga hullámain.

Szása elé sietett egy szolgáló, mutatta az utat a szabad asztalhoz, s a társaktól elvette köpönyegüket.

- Konyakot! - szólt Szása.

Nyikolaj gyomrába gömbvillám pattant.

Az első pohár után azonnal a lényegre tért a katonatiszt:

- Te voltál városi tisztviselő?

- Voltam – válaszolt Nyikolaj.
- Ismered a bürokrácia világát?
- Ismerem.
- Meg a korrupciót.
- Azt nem annyira, rövid ideig voltam tisztviselő.
- Épp eleget ahhoz, hogy nekimenj a témának.
- Milyen témának?
- Ez az. Olyannak, amilyent még nem írtak Oroszországban.
- Én írok először?
- Te. Tudom, képes vagy erre.

Nyikolaj belebámult társa arcába. Milyen szép íve van ajkadnak, mondta volna, de szóra nem nyílt a szája, mert Szása erélyesen folytatta:

- Jártak revizorok a hivatalodban?
- Jártak.
- Tudtátok előre, hogy jönnek?
- Mikor hogy.
- Tudtátok, vagy nem?
- Leginkább nem.
- Volt főnökeidnek takargatnivalójuk?
- Mindnek.
- Neked is?
- Én a létra alsó fokán ücsörögtem.
- Tehát nem szorongtál a revizor miatt?
- Szorongtam.
- Nagyon? Kicsit?
- Mikor hogy.
- A fene ebbe a válaszodba!
- Ha csúszós ügyletekben vettem részt, akkor volt félnivalóm.
- Csúszós ügylet?
- Van ilyen. Ez jelent sokat a félkézre játszóknak.

Szása idegesen töltött a poharakba. A sajátját fölkapta, és a torkába öntötte. Ádámcsutkája meg sem mozdult. Szívárvány íve van ajkadnak, mondta volna Nyikolaj.

- Mi a megoldás, ha beletenyered az ellenőr a cicakakába?
- Lekenyerezik. Pénzzel, nővel, akármivel.
- Ezt írd meg!
- Mi ebben a csudaság?
- Legyen hamis a revizor személye. Olyan ember, akit csak revizornak hisznek, de nem az.
- És lekenyerezik?
- Ez a megoldás, te mondtad.
- Suta elbeszélés születne ebből – legyintett Nyikolaj.
- Vidd színpadra Oroszországot!

Nyikolaj ijedten nyúlt poharáért, konyakba mártotta a nyelvét, de szinte teljes teste megmerevedett, szinte a lélegzete is elállt. Szásenyka ajka a Néva legszebb hídjának boltíve!

- Mit bámulsz rám? - kérdezte dühösen Szása.

Nyikolaj megrázkódott, poharából kiloccsant egy csöpp konyak.

- A művésznőket nézzed! Elsősorban ezért jöttünk.

- És a téma?

- Azt megírhatod bármikor, de most bemegyünk a gyönyörök kertjébe!

- Te meg én?

- Te is, én is.

- Hogyan? Egymással?

- Én Anyával, azzal a kis szóke püspökfalattal. Te meg válassz másik virág-szálat magadnak. A vendégem vagy. Ha szerencséd van, szüzcsekére lelsz. Ilyenkor mutatják be a szemlélőknek a kipattanó bimbókat.

Szása fölkel, megindult a sötét sarokban levő átjáróajtó felé. Útközben oda-intette a szóke Anyát, s nyomban eltűntek Nyikolaj szeme elől.

A gyönyörök kertjéből visszatérve Szása üres üveget talált az asztalon.

- Nyikolaj?

- Ahogy elment, nagyságos uram - kezdte a szolga -, a társa bánatosan bámult nagyságod után. Arca meg sem rezdült. Percekig ült megkövülten, egyetlen pontra, az átjáróajtó kilincsére szegezte üveges tekintetét. Hirtelen mintha csuklott volna. Ahogy a forrás föltör, kibuggyant a könnye. Aztán hangosan zokogott. Végül elhallgatott. Öklével törölgette szemét. Talán meg is nyugodott. Körülnézett, furcsának tűnt, mint aki nem tudja, hol van. Végül megragadta a majdnem teli palackot, egyetlen hajtókára kiitta belőle a francia konyakot, és azonnal lehanyatlott a székről. Kocsira rakattam és hazaküldtem.

- Jól tetted. Mondott valamit?

- Olyasmit nyögdécselt, hogy a Néva híd boltíve...

- Micsoda?

- A Néva híd boltíve.

- Mást nem?

- De. A szeme tündértó.